ALLIANSSIN LAUSUNTO EU:N NUORISO-OHJELMISTA EDUSKUNNAN ULKOASIAINVALIOKUNNALLE

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 'Erasmus' unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman perustamisesta ja asetuksen nro 1288/2013 kumoamisesta, ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Luova Eurooppa -ohjelman perustamisesta ja ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevan ohjelman perustamisesta sekä [Euroopan solidaarisuusjoukoista annetun asetuksen] ja asetuksen (EU) N:o 375/2014 kumoamisesta

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Allianssin jäseninä on yli 130 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä - käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt.

Kiitämme valiokuntaa mahdollisuudesta lausua yllä mainitusta asiasta.

Yleistä

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry keskittyy lausunnossaan erityisesti nuorisoalaan liittyviin ohjelmiin: Erasmus+:n nuorisoalaohjelma ja Euroopan solidaarisuusjoukot (ESC). Koulutukseen liittyvissä Erasmus+:n osioissa tuemme opiskelijajärjestöjen (SYL ja SAMOK) lausuntoja.

Allianssi suhtautuu periaatteessa erittäin myönteisesti komission tavoitteisiin lisätä nuorten liikkuvuutta, edistää eurooppalaisia arvoja ja vahvistaa vapaaehtoistyön merkitystä ja tunnustamista nuorten keskuudessa. Kansainvälinen osaaminen on tulevaisuudessa entistäkin tärkeämpää suomalaisen yhteiskunnan kannalta. Tällä hetkellä kansainvälistyminen näyttää kasaantuvan enemmän naisille, Etelä-Suomen opiskelijoille sekä niille, jotka saavat kotoa tukea. **On tärkeää taata kaikille tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kansainväliseen toimintaan, ja siksi Allianssi haluaa taata jokaiselle nuorelle mahdollisuuden kansainvälistymiseen.**

Erasmus+

Olemme hyvin pettyneitä ohjelman rahoitukseen vuosille 2021 - 2027. Euroopan parlamentin kunnianhimoinen esitys ohjelman budjetin kolminkertaistamiseksi oli mielestämme oikeansuuntainen. Parlamentin ehdotus sai tukea myös komission puheenjohtaja Ursula Von der Leyenilta. Nyt kuitenkin näyttää siltä, että ohjelman budjettia kyetään kasvattamaan vain 70 %:lla.

Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
info@alli.fi, alli.fi

Rahoituksen suuremmalla kasvattamisella olisi mahdollistettu yhä useammalle nuorelle mahdollisuus osallistua vaihtoihin. Erasmus+-ohjelmaan, samoin kuin Euroopan solidaarisuusjoukkoihin, on ollut tarkoitus sisällyttää monimuotoisuutta ja inkluusiota tukeva strategia, jonka avulla heikommassa asemassa olevat nuoret (esim. vammaiset nuoret) voisivat osallistua. **Pelkäämme, että monimuotoisuuden ja inkluusion lisäämistä ei pystytä sovitulla rahoituksella toteuttamaan riittävän kunnianhimoisesti.**

Lisäksi olemme huolissamme, että ohjelmaan ollaan sisällyttämässä ns. uusia aloitteita (Eurooppalaiset korkeakouluverkostot, ammatillisen koulutuksen laatuyksiköt, DiscoverEU ja Erasmus Teacher Academy), jotka entisestään pirstaloivat ohjelman rakennetta ja vähentävät nuorille suunnattujen vaihtojen rahoitusta. Näistä mainituista DiscoverEU on toki nuorille suunnattu hanke, mutta suhtaudumme siihen hyvin kriittisesti. **DiscoverEU:n non-formaalin oppimisen tavoitteiden tulee olla riittävän kunnianhimoiset, jotta se täyttää Erasmus+-ohjelman yleiset tavoitteet.**

Uusien aloitteiden lisääminen uhkaa entisestään vesittää suunnitellun budjettikorotuksella tavoitellut hyödyt. Mielestämme DiscoverEU-toiminnon rahoitusta ei tulisi ottaa nuorisoalaohjelmasta, vaan sen tulisi olla erillinen nuorisotoiminnoille allokoiduista 10,3 %:sta.

Euroopan solidaarisuusjoukot (ESC)

Alusta lähtien ohjelmaa suunniteltaessa on oltu huolissaan, että sillä olisi haitallista vaikutusta työmarkkinoiden toimintaan ja sitä voitaisiin käyttää halpatyövoiman rekrytoimiseen. Olemme tyytyväisiä siihen, että saatujen tietojen mukaan työ- ja harjoittelujaksoja ei nyt oltaisi ottamassa mukaan ohjelmaan. **On tärkeää, että ohjelman painopiste pysyy edelleen vapaaehtoistoiminnan tukemisessa.** Ehdotettuihin ikärajoihin meillä ei ole huomauttamista.

Suomessa ongelmana on ollut, että koska meillä **ei ole erillistä vapaaehtoisen statusta** (vrt. harjoittelu), niin käytännöt eri paikkakunnilla ovat olleet hyvin kirjavia liittyen taskurahan verotukseen, oleskelulupiin jne. Vapaaehtoiset on useilla paikkakunnilla rinnastettu palkkatyössä oleviin. Opetushallitus on ilmoittanut, että Suomeen tuleville vapaaehtoisille on mahdotonta antaa mitään yleispätevää ohjeistusta näissä asioissa. **Tähän asiaan olisi Suomessa saatava muutos tai vaihtoehtoisesti olisi luotava yhteinen eurooppalainen vapaaehtoistyön status.** Euroopan parlamentti on esityksessään todennut aiheesta seuraavaa: *"In accordance with national law, Member States should also be encouraged to exempt those grants from any taxes and social levies."*

Molempien ohjelmien implementaatiota ja kansallisia tukitoimia koskevia huomioita

Molempien ohjelmien **hallintotuet** (kertakorvaus, yksikkökustannukset, kiinteät kustannukset) ovat **huomattavan pieniä**, ja erityisesti nuorisoalaa koskevissa vaihdossa huomattavasti matalampia kuin muissa Erasmus+-vaihdoissa. Vaihtoja järjestävät tahot ovat jatkuvasti

huomauttaneet vaikeuksista toteuttaa vaihtoja nykyisillä tukisummilla. Juhlapuheissa usein korostetaan ohjelmien tavoitteissa **heikommassa asemassa olevien nuorten tukemista**, mutta jos oikeasti halutaan näitä ryhmiä tavoittaa ja suunnata tuntuvaa henkilöresurssia valmennukseen, ohjaukseen ja tukeen ennen ulkomaan jaksoa, sen aikana sen jälkeen, on **tukisummia nostettava merkittävästi** nykyisestä tasosta.

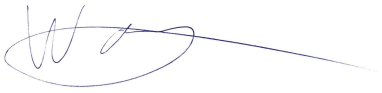
Komission ja ohjelmia hallinnoivien kansallisten toimistojen olisi myös toimittava huomattavasti nykyistä **joustavammin poikkeusolosuhteissa** kuten tämänhetkisessä Covid-19 pandemian oloissa. Monet vaihtoja toteuttavat järjestöt ovat suurissa taloudellisissa vaikeuksissa, kun nuorten liikkuvuus on pysähtynyt mutta kiinteät kulut eivät ole hävinneet. **Pandemian aikana tehtyä työtä nuorten tukemisessa ja toimintojen uudelleen järjestelyissä ennakoimattomissa tilanteissa ei ole saatu sisällyttää organisointikuluihin, vaan jo myönnetyt tuet joudutaan palauttamaan (Opetushallitukselle) liikkuvuusjaksojen vähennettyä. Lomautukset ja irtisanomiset tulevat vaikeuttamaan toiminnan käynnistämistä tilanteen normalisoitumisen jälkeenkin.**

Esitämme myös, että ohjelmien hallinnoimiseen Suomessa perustettaisiin **ohjelmatyöryhmä**, jossa olennaiset sidosryhmät (esim. nuorisoala) olisivat edustettuina. Tämä mahdollistaisi ohjelman hankkeiden toteuttajien ja kohteiden **aktiivisen kuulemisen** ohjelman implementointia suunniteltaessa.

Nuorten ja nuorisoalan kansainvälistymisen edistämiseksi on välttämätöntä, että mainittujen nuoriso-ohjelmien ohessa **Suomessa kasvatetaan kansainvälistymisen tukipalvelujen resursseja eri koulutusasteilla, nuorisotyössä ja järjestöissä. Näin voitaisiin edistää jokaisen nuoren oikeutta tarttua kansainvälistymismahdollisuuksiin yhdenvertaisesti. Tarveharkintainen kansainvälistymisen stipendijärjestelmä tukisi myös tätä tavoitetta.**

Helsingissä 17.2.2021

Elisa Gebhard
Puheenjohtaja

Ilmari Nalbantoglu
Va. toiminnanjohtaja

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

Lisätietoja: Jarkko Lehikoinen, johtava asiantuntija, jarkko.lehikoinen@alli.fi, 040 900 4876